

OBSAH

ÚVOD	7
1. DIDAKTIKA AKO VEDA	9
1.1 <i>Didaktické myšlienky a názory niektorých pedagógov</i>	9
1.2 <i>Pedagogický a didaktický reformizmus</i>	17
1.3 <i>Predmet didaktiky</i>	20
1.4 <i>Všeobecná didaktika a špeciálne didaktiky</i>	24
1.5 <i>Metódy didaktického výskumu</i>	25
2. OBSAH VZDELANIA	31
2.1 <i>Vzdelávanie a vzdelanie</i>	31
2.2 <i>Druhy vzdelania</i>	33
2.3 <i>Ciele a obsah vzdelania</i>	35
2.4 <i>Konkretizácia obsahu vzdelania</i>	41
2.4.1 <i>Učebný plán</i>	41
2.4.2 <i>Učebné osnovy</i>	42
2.4.2.1 <i>Učivo a jeho štruktúra</i>	45
2.4.3 <i>Niektoré ďalšie prístupy k obsahu vzdelania</i>	48
2.5 <i>Učebnice, školské knihy</i>	52
2.6 <i>Hľadiská pre výber obsahu vzdelania</i>	55
3. TEORETICKÉ ZÁKLADY VYUČOVACIEHO PROCESU	59
3.1 <i>Pojem vyučovacieho procesu</i>	60
3.1.1 <i>Ciele vyučovacieho procesu</i>	63
3.2 <i>Spoločenské základy vyučovacieho procesu</i>	66
3.3 <i>Gnozeologické základy vyučovacieho procesu</i>	68
3.4 <i>Psychologické základy vyučovacieho procesu</i>	70
3.5 <i>Logické základy vyučovacieho procesu</i>	77
3.6 <i>Podmienky vyučovacieho procesu</i>	78
3.7 <i>Fázy (etapy) vyučovacieho procesu</i>	79
3.8 <i>Vyučovanie ako syntéza vzdelávania a výchovy</i>	82
4. HUMANISTICKÉ PRÍSTUPY K VYUČOVANIU	85

5. VYUČOVACIE ZÁSADY	93
5.1 <i>Výmedzenie pojmu vyučovacej zásady</i>	94
5.2 <i>Analýza vyučovacích zásad a metodické odporúčania k ich uplatňovaniu</i>	96
5.2.1 <i>Zásada uvedomelosti a aktivity</i>	97
5.2.2 <i>Zásada názornosti</i>	98
5.2.3 <i>Zásada primeranosti</i>	100
5.2.4 <i>Zásada trvácnosti</i>	101
5.2.5 <i>Zásada systematickosti</i>	102
6. VYUČOVACIE METÓDY	108
6.1 <i>Pojem vyučovacej metódy</i>	108
6.2 <i>Klasifikácia (triedenie) vyučovacích metód</i>	110
6.2.1 <i>Logické postupy učenia</i>	110
6.2.2 <i>Motivačné metódy</i>	112
6.2.3 <i>Expozíčné metódy</i>	115
6.2.4 <i>Fixačné metódy</i>	124
6.2.5 <i>Metódy diagnostické a klasifikačné</i>	128
6.3 <i>Účinnosť vyučovacej metódy</i>	136
7. ORGANIZAČNÉ FORMY VYUČOVANIA	139
7.1 <i>Pojem organizačnej formy</i>	139
7.2 <i>Klasifikácia (triedenie) organizačných foriem vyučovania</i>	140
7.3 <i>Vyučovacia hodina</i>	141
7.4 <i>Tvorivý prístup k vyučovacej hodine</i>	145
7.5 <i>Výchádzka, exkurzia, výlet</i>	148
8. UČEBNÉ POMÔCKY A DIDAKTICKÁ TECHNIKA	150
8.1 <i>Pojem učebných pomôcok a didaktickej techniky</i>	150
8.2 <i>Funkcie učebných pomôcok a didaktickej techniky</i>	151
8.3 <i>Klasifikácia (triedenie) učebných pomôcok a didaktickej techniky</i>	152
8.4 <i>Didaktické aspekty využívania učebných pomôcok a didaktickej techniky</i>	154
8.5 <i>Učiteľ, učebné pomôcky a didaktická technika</i>	156
9. PRÍPRAVA UČITEĽA NA VYUČOVANIE, ROZVRH HODÍN	158
9.1 <i>Organizácia školského roka</i>	158
9.2 <i>Dlhodobá príprava učiteľa</i>	158
9.2.1 <i>Tematické plány</i>	160

9.4 <i>Tvorivosť v práci učiteľa</i>	164
9.5 <i>Rozvrh hodín</i>	166
10. MENEJTRIEDNE ŠKOLY	169
10.1 <i>Čo je menjetriedna škola</i>	169
10.2 <i>Spájanie ročníkov do tried</i>	170
10.3 <i>Didaktické aspekty práce v menjetriednej škole</i>	171
10.4 <i>Vyučovacia hodina v menjetriednej škole</i>	174
10.5 <i>Samostatná práca žiakov, jej druhy a funkcie</i>	176
10.6 <i>Ostatné aspekty týkajúce sa menjetriednych škôl</i>	181
11. ČINITELE PODMIEŇUJÚCE MODERNIZÁCIU VÝCHOVNOVZDELÁVACIEHO PROCESU	184
11.1 <i>Rast pedagogicko-psychologických poznatkov</i>	184
11.2 <i>Vedeckotechnický pokrok a výchovnovzdelávací proces</i>	187
12. AKTUÁLNE POJMY DIDAKTIKY	190
12.1 <i>Modernizácia vyučovania</i>	190
12.2 <i>Racionalizácia vyučovania</i>	191
12.3 <i>Efektívnosť vyučovania</i>	193
12.4 <i>Optimalizácia vyučovania</i>	194
13. KONCEPCIE VYUČOVANIA 20. STOROČIA	198
13.1 <i>Programované vyučovanie</i>	198
13.1.2 <i>Východiská programovaného vyučovania</i>	199
13.1.3 <i>Teória programovaného učenia B. F. Skinnera</i>	200
13.1.5 <i>Vetvený program N. A. Crowdera</i>	202
13.1.6 <i>Kybernetika a programované učenie</i>	203
13.1.7 <i>Adaptívny program G. Paska</i>	203
13.1.8 <i>Algoritmy učenia L. N. Landtu</i>	204
13.1.9 <i>Vyučovacia hodina v programovanom vyučovaní</i>	205
13.1.10 <i>Kritická analýza programovaného vyučovania</i>	206
13.2 <i>Diferencované vyučovanie</i>	207
13.2.1 <i>Pojem a podstata diferenciacie</i>	207
13.2.2 <i>Druhy diferenciacie</i>	208
13.2.3 <i>Kritická analýza diferencovaného vyučovania</i>	214
13.3 <i>Skupinové vyučovanie</i>	215
13.3.1 <i>Pojem a podstata skupinového vyučovania</i>	215
13.3.2 <i>Utváranie skupín</i>	217

13.3.3	<i>Vyučovacia hodina v skupinovom vyučovaní</i>	220
13.3.4	<i>Druhy skupinovej práce</i>	221
13.3.5	<i>Kritická analýza skupinového vyučovania</i>	223
13.4.	<i>Problémové vyučovanie</i>	224
13.4.1	<i>Pojem a podstata problémového vyučovania</i>	225
13.4.2	<i>Druhy problémov</i>	226
13.4.3	<i>Proces riešenia problémov</i>	227
13.4.4	<i>Vyučovacia hodina v problémovom vyučovaní</i>	229
13.4.5	<i>Kritická analýza problémového vyučovania</i>	230
14.	ALTERNATÍVNE ŠKOLSTVO	232
14.1	<i>Klasická a alternatívna škola</i>	233
14.2	<i>Klasické alternatívne školy</i>	237
14.2.1	<i>Waldorfská škola</i>	237
14.2.2	<i>Montessoriovská škola</i>	241
14.2.3	<i>Freinetovská škola</i>	245
14.2.4	<i>Jenská škola</i>	250
14.3	<i>Moderné alternatívne školy</i>	253
14.3.1	<i>Typy moderných alternatívnych škôl</i>	254
14.4.	<i>Záverečné poznámky k alternatívnemu školstvu</i>	266
ZÁVER		270